



БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ ПРЕЗ ТРЕТОТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2015 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

През третото тримесечие на 2015 г. БВП възлиза на 23 490 млн. лв. по текущи цени. Преизчислен в евро, БВП е съответно 12 010 млн., като на човек от населението се падат 1 671 евро. Сезонно изгладените данни показват растеж от 2.9% на БВП през третото тримесечие на 2015 г. в сравнение със съответното тримесечие на предходната година и 0.7% спрямо второто тримесечие на 2015 година.

БВП в стойностен обем, текущи цени

Трето тримесечие на 2015 година

По предварителни данни производеният брутен вътрешен продукт¹ (БВП) през третото тримесечие на 2015 г. възлиза на 23 490 млн. лв. по текущи цени (табл. 1 от приложението). На човек от населението се падат 3 267 лв. от стойностния обем на показателя. При среден за тримесечието валутен курс от 1.75978 лв. за 1 щатски долар БВП възлиза на 13 348 млн. долара и съответно на 1 857 долара на човек от населението. Преизчислена в евро, стойността на БВП е 12 010 млн. евро, като на човек от населението се падат 1 671 евро.

Създадената от отраслите на националната икономика брутна добавена стойност² през третото тримесечие на 2015 г. възлиза на 19 938 млн. лв. по текущи цени.

През третото тримесечие на 2015 г. относителният дял на аграрния сектор в добавената стойност на икономиката е 8.6%, което представлява увеличение на равнището му с 0.3 процентни пункта спрямо същото тримесечие на предходната година. Индустриалният сектор намалява относителния си дял в добавената стойност на икономиката с 0.3 процентни пункта до 27.3%. Относителният дял на добавената стойност, реализирана от дейностите в сферата на услугите, остава на нивото на съответния период на предходната година - 64.1%.

¹ **Брутният вътрешен продукт по пазарни цени** е крайният резултат от производствената дейност на резидентните производствени единици. Той може да се дефинира по три начина:

- БВП е сума от брутната добавена стойност, създадена от различните институционални сектори или различните икономически дейности на икономиката, плюс данъците минус субсидиите върху продуктите. БВП е балансова позиция в състава на производствената сметка за националната икономика.

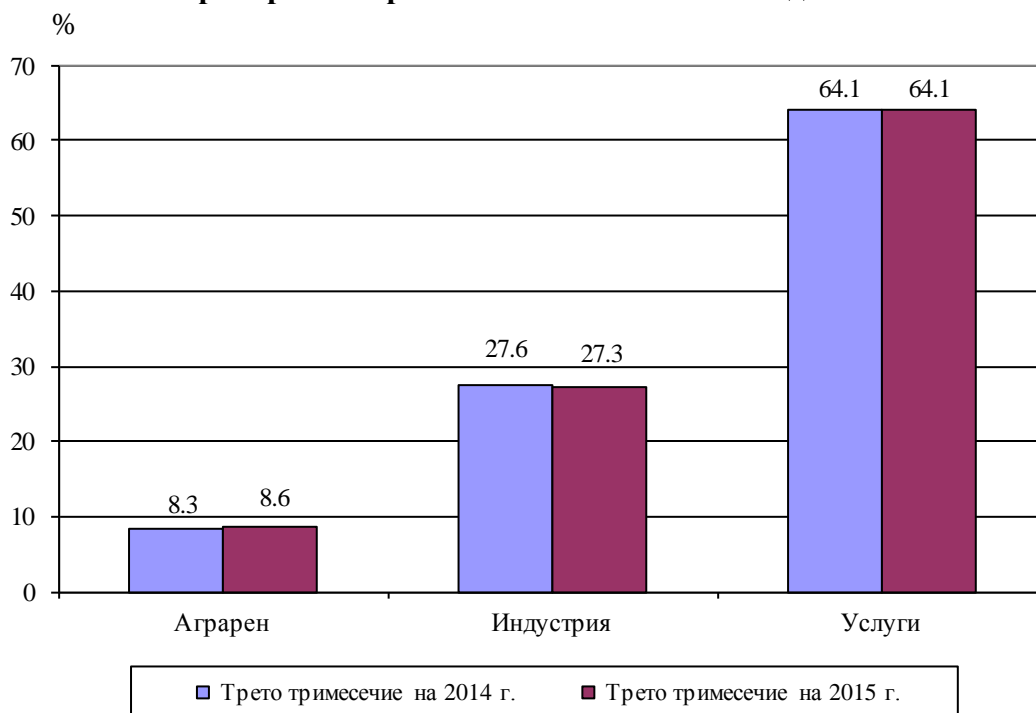
- БВП е сума от категориите крайно използване на продукти и услуги от резидентните институционални единици (фактическо крайно потребление и бруто капиталобразуване) плюс износа на стоки и услуги минус вноса на стоки и услуги.

- БВП е сума от генерираните доходи в състава на сметка „Формиране на дохода“ (компенсация на наетите, данъци върху производството и вноса минус субсидии, брутен опериращ излишък и смесен доход).

² **Брутната добавена стойност (БДС) по базисни цени** е балансираща позиция в състава на производствената сметка, изчислявана като разлика между произведената брутна продукция по базисни цени и междинните производствени разходи по цени на купувач.



Фиг. 1. Относителен дял на brutната добавена стойност по икономически сектори през третото тримесечие на 2014 и 2015 година



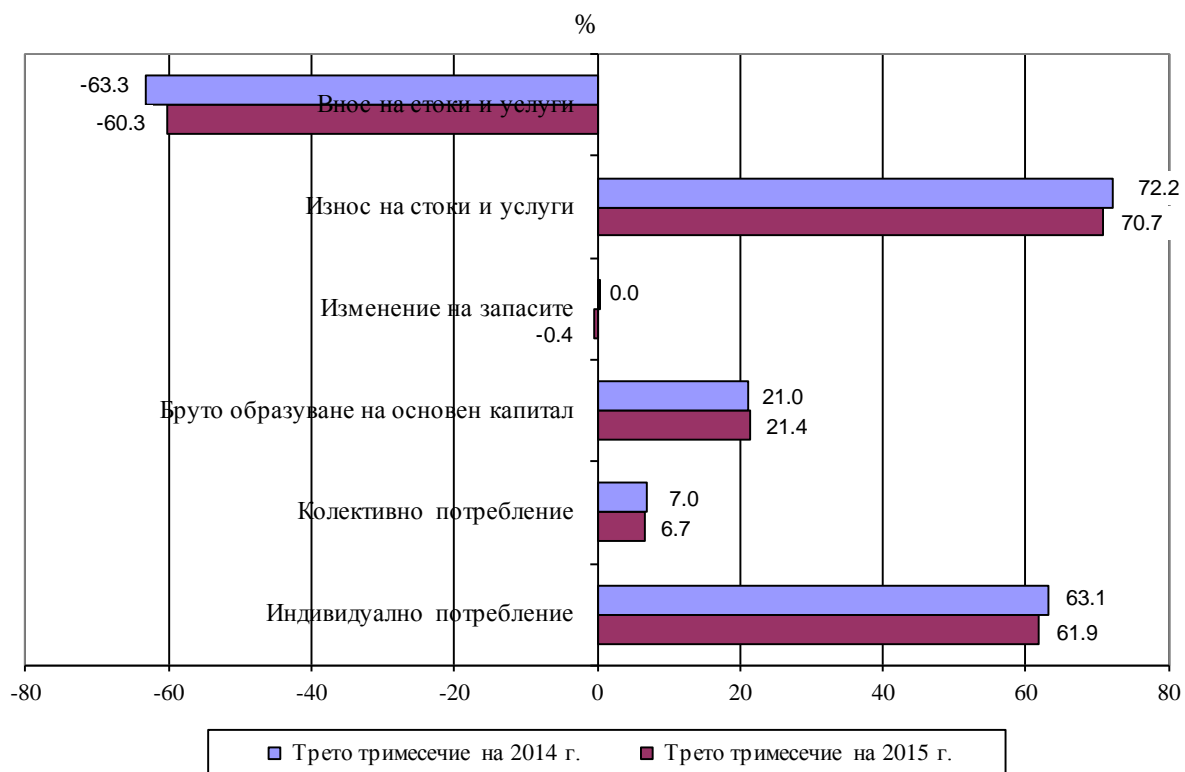
За крайното потребление¹ през третото тримесечие на 2015 г. се изразходват 68.6% от произведения БВП. Инвестициите (бруто образуване в основен капитал²) формират 21.4% от произведения БВП. Външнотърговското салдо от стоки и услуги е положително.

¹ Разходите за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

² Бруто образуването в основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството или от внос, които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

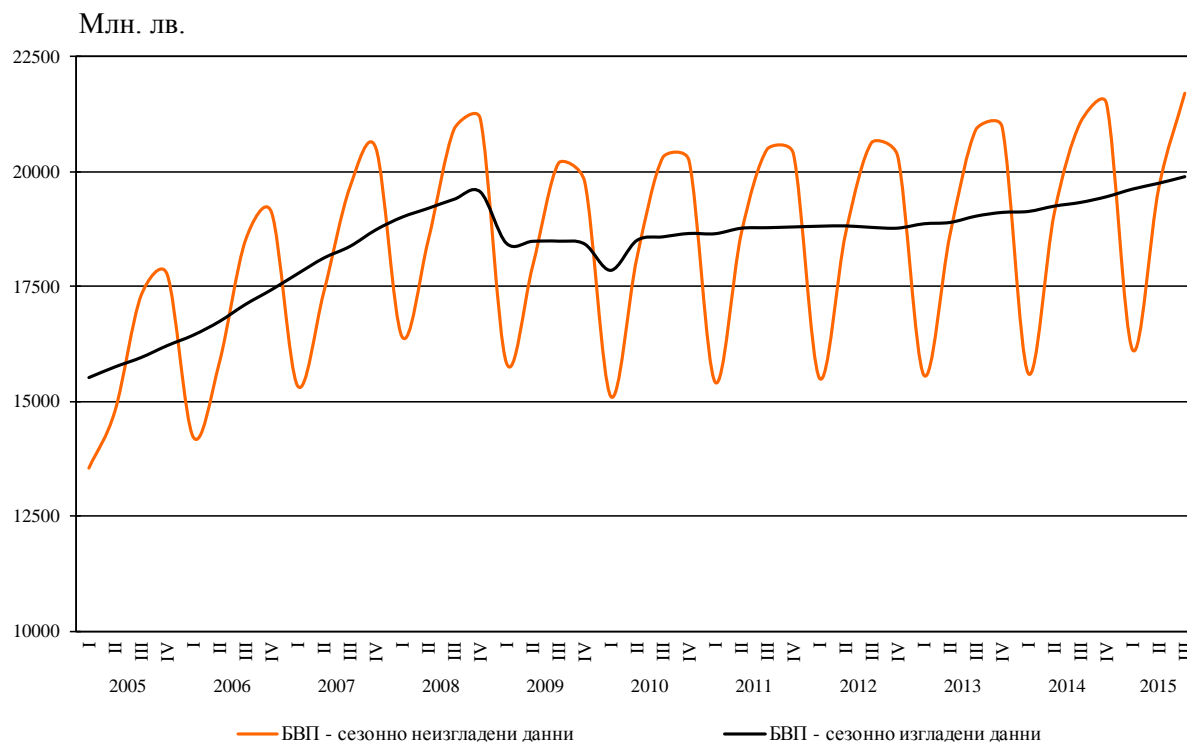


Фиг. 2. Компоненти на използвания БВП през третото тримесечие на 2014 и 2015 година





Фиг. 3. БВП по тримесечия по средногодишни цени на 2010 година



Темп на прираст на БВП, общо и по компоненти

Тримесечни изменения

През третото тримесечие на 2015 г. БВП¹ нараства спрямо второто тримесечие с 0.7% според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението). Брутната добавена стойност в икономиката нараства с 0.2%.

По предварителни данни за третото тримесечие на 2015 г. крайното потребление нараства спрямо предходното тримесечие с 1.0%, а бруто образуването в основен капитал - с 0.6%. Износът на стоки и услуги намалява равнището си с 1.9%, а вносът на стоки и услуги - с 0.8%.

¹ Сезонното изглаждане на статистическите показатели в НСИ се провежда по хармонизирана европейска методология, описана в „Ръководство на Европейската статистическа система за сезонно изглаждане“. Процедурата се осъществява с помощта на разработения от Евростат софтуерен продукт Demetra, при което се прилага алгоритъмът TRAMO/SEATS. На сезонно изглаждане се подлагат тримесечните данни за компонентите на БВП по производствения метод и по компоненти на разходите за крайно използване. Прилага се директен метод за сезонно изглаждане, при който агрегираните показатели и техните компоненти се подлагат на самостоятелно изглаждане. В резултат на това е налице неадитивност на сезонно изгладените данни - агрегираните показатели не са равни на сумата от техните компоненти.



Годишни изменения

БВП нараства с 2.9% през третото тримесечие на 2015 г. в сравнение със същото тримесечие на предходната година според сезонно изгладените данни (табл. 2 от приложението).

През третото тримесечие на 2015 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 1.6%. Динамиката на брутната добавена стойност се определя от регистрирания растеж в: Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, далекосъобщения - 3.7%, Промишленост - 3.5%, Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа - 3.3%, Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности - 3.0%, Операции с недвижими имоти - 1.7%, Селско, горско и рибно стопанство - 1.1%, Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство - 0.5%, Финансови и застрахователни дейности - 0.5%.

По отношение на компонентите на крайното използване принос за регистрирания положителен икономически растеж има крайното потребление с ръст от 1.0%. Износът на стоки и услуги се увеличава с 5.8%, а вносът на стоки и услуги - с 3.3%.



Методологични бележки

Тримесечното изследване на националните икономически сметки за БВП и неговите компоненти се разработва в съответствие с методологическите принципи на Европейската система от национални и регионални сметки в Европейския съюз, приети с Регламент (ЕС) № 549/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 година.

Изследването се провежда регулярно от 1996 година. Динамичните редове от данни по показатели са налични в сайта на НСИ¹.

Резултатите от изследването са предварителни. Те се основават на наличната месечна и тримесечна статистическа и административна информация и се актуализират ежегодно (в срок до 9 месеца след края на отчетната година) с данни от годишните изчерпателни изследвания в областта на икономическата статистика, както и въз основа на актуализирана административна информация.

Изчисленията се основават на прилаганите два независими подхода за оценка: производствен метод и метод на крайното използване. Различията в оценките на показателя по двата метода се посочват като небалансирана сума от страна на крайно използвания БВП.

¹ Вж. www.nsi.bg, Макроикономическа статистика.



Приложение

Таблица 1

Брутен вътрешен продукт за третото тримесечие на 2015 година¹

| | | Трето тримесечие на 2015 година | | |
|----------|--|----------------------------------|-----------------|--------------|
| | | стойностен обем в текущи цени | относителен дял | |
| | | | в БДС | в БВП |
| | | млн. лв. | % | % |
| 1 | Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+3+4): | 19938 | 100.0 | 84.9 |
| 2 | Аграрен сектор | 1714 | 8.6 | 7.3 |
| 3 | Индустрия | 5445 | 27.3 | 23.2 |
| 4 | Услуги | 12780 | 64.1 | 54.4 |
| 5 | Корективи | 3552 | | 15.1 |
| 6 | Брутен вътрешен продукт (1+5=7+10+13+16) | 23490 | | 100.0 |
| | По елементи на крайното използване: | | | |
| 7 | Крайно потребление (8+9) | 16116 | | 68.6 |
| 8 | Индивидуално | 14551 | | 61.9 |
| 9 | Колективно | 1565 | | 6.7 |
| 10 | Бруто капиталобразуване (11+12) | 4930 | | 21.0 |
| 11 | В основен капитал | 5023 | | 21.4 |
| 12 | Изменение на запасите | -93 | | -0.4 |
| 13 | Външнотърговско салдо (14-15) | 2444 | | 10.4 |
| 14 | Износ на стоки и услуги | 16617 | | 70.7 |
| 15 | Внос на стоки и услуги | 14173 | | 60.3 |
| 16 | Статистическа разлика | 0 | | 0.0 |

¹ Сезонно неизгладени данни.



Таблица 2

Темп на прираст на БВП - общо и по компоненти¹

(Проценти)

| | Темп на прираст спрямо предходното тримесечие | | | | Темп на прираст спрямо съответното тримесечие на предходната година | | | |
|--|---|------------|------------|------------|---|------------|------------|------------|
| | IV 2014 | I 2015 | II 2015 | III 2015 | IV 2014 | I 2015 | II 2015 | III 2015 |
| 1 Брутна добавена стойност по икономически сектори (2+...+11): | 0.8 | 0.2 | 0.3 | 0.2 | 1.7 | 1.6 | 1.3 | 1.6 |
| 2 Селско, горско и рибно стопанство | 1.3 | -0.5 | -0.7 | 1.0 | 5.0 | 2.6 | -1.9 | 1.1 |
| 3 Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване | 1.1 | 0.3 | 1.4 | 0.6 | 2.2 | 2.8 | 3.4 | 3.5 |
| 4 Строителство | -0.7 | -0.6 | 0.0 | 0.2 | -1.6 | -2.0 | -1.2 | -1.2 |
| 5 Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство | -0.5 | 0.7 | 0.1 | 0.3 | -1.3 | -0.3 | -1.4 | 0.5 |
| 6 Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения | 0.9 | 1.3 | 1.5 | 0.0 | 1.9 | 3.1 | 4.1 | 3.7 |
| 7 Финансови и застрахователни дейности | 0.4 | 1.3 | -0.2 | -1.0 | 0.6 | 1.6 | -1.3 | 0.5 |
| 8 Операции с недвижими имоти | 0.9 | 0.4 | 0.4 | 0.0 | 2.4 | 2.6 | 3.1 | 1.7 |
| 9 Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности | 0.6 | 0.8 | 1.0 | 0.6 | 2.1 | 0.8 | 2.3 | 3.0 |
| 10 Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа | 1.7 | 0.4 | 0.5 | 0.6 | 4.4 | 2.7 | 1.6 | 3.3 |
| 11 Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби | 1.3 | -1.1 | -1.0 | -1.0 | 1.9 | 3.3 | 0.3 | -1.8 |
| 12 Корективи | 1.1 | 4.9 | 2.2 | 4.1 | 2.7 | 10.6 | 10.0 | 12.8 |
| 13 Брутен вътрешен продукт | 0.6 | 0.9 | 0.6 | 0.7 | 1.8 | 2.6 | 2.6 | 2.9 |
| По елементи на крайното използване: | | | | | | | | |
| 14 Крайно потребление | -0.8 | 0.1 | 0.7 | 1.0 | 1.1 | -3.6 | -1.3 | 1.0 |
| 15 Индивидуално | -0.2 | -0.1 | 0.3 | 0.3 | 0.5 | -0.4 | 0.0 | 0.3 |
| 16 Колективно | 0.6 | 2.7 | 1.6 | 0.3 | -9.4 | -9.1 | -9.1 | 5.3 |
| 17 Бруто капиталобразуване | . | . | . | . | . | . | . | . |
| 18 В основен капитал | -0.9 | -0.4 | 0.4 | 0.6 | -0.1 | -1.9 | -1.2 | -0.4 |
| 19 Изменение на запасите | . | . | . | . | . | . | . | . |
| 20 Външнотърговско салдо | . | . | . | . | . | . | . | . |
| 21 Износ на стоки и услуги | 7.3 | 4.0 | -3.2 | -1.9 | 3.9 | 13.6 | 5.2 | 5.8 |
| 22 Внос на стоки и услуги | 3.8 | 3.0 | -2.7 | -0.8 | 5.5 | 6.6 | 4.7 | 3.3 |
| 23 Статистическа разлика | . | . | . | . | . | . | . | . |

¹ По средногодишни цени на 2010 г., сезонно изгладени данни с корекция в разликите в броя на работните дни, проценти. Темпът на прираст е изчислен въз основа на верижно обвързани оценки на компонентите на БВП по средногодишни цени на 2010 година.